

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Maročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-60.

Leto XVII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 26. julija 1934.

Štev. 83.

Nedopustne dražbe Narodno-socialist. revolucija v Avstriji

Ze večkrat smo na tem mestu nastopili proti dražbam, na katerih se prodaja blago dolžnika naravnost v brezenje. Pa kakor vse kaže, se s to škodljivo prakso noče prenehati. Tako se v zadnjem času množe poročila o naravnost katastrofalnih dražbah za dolžnike. Tako je bilo neko, na 20.000 Din sodno cenjeno posestvo prodano za celih 35.000 Din. Kdor ve, kako nizko se že sodno ceni vsako posestvo, ta tudi ve, da je vsaka prodaja dolžnikovega imetja izpod sodno določene vsote za dolžnika istovetna z izgubo premoženja, če ne pomeni sploh njegovega popolnega gospodarskega uničenja. Nobena dražba pa ne bi smela iti tako daleč, da se popolnoma uniči dolžnik, ki bi mogel pri količkaj boljših časih zadostiti še vsem svojim obveznostim in ohraniti pri tem še svoje posestvo. Vsi pa vendar verujemo, da pridejo boljši časi in da se bo tudi sedanja gospodarska kriza enkrat nehala, ker če ne bi imeli v sebi tega optimizma, potem bi pač morali obupati nad vsem in potem bi sploh prenehalo vsako delo.

V takšnih težkih časih, kakor jih doživljamo danes, pa je še prav posebno potrebno, da je tudi pri dražbah nekaj obzirnosti do ljudi. Če ne more dolžnik ob vsesplošnem pomanjkanju denarja spraviti skupaj potrebnih zneskov za poravnavo svojih obveznosti, ni vendar treba takoj misliti, da ni hotel plačati in zato je treba imeti nekaj potrpljenja z njim. Saj si vendar moramo v sedanji krizi drug drugemu pomagati, ne pa, da bi samo prežalji na priliko, ko moremo pritisniti rojaka v stiski. Kam pa bomo prišli, če si bomo še celo v teh težkih časih

Z dražbami za vsako ceno pa se tudi do skrajnosti demoralizira ljudi. Ze danes se dogajajo vedno bolj pogosto primeri, ko si nekateri do skrajnosti brezvestni spekulanti izposojajo za oduške obresti denar, da morejo za slepo ceno z izposojenim denarjem kupovati posestva. Razvila se je že čisto zločinska spekulacija s posestvi, ki mora roditi le najtežje posledice. Kakor hijene prežijo nekateri na plen, ki naj ga da dražba za vsako ceno. Nujno potrebno je, da se tem hijenam prekrizajo računi in da se tudi pri dražbah varuje interes dolžnika in s tem iztrga plen spekulantom na ljudsko bedo.

Poročajo pa se nam tudi primeri drugih čisto nedopustnih dražb, ko se trgovcem čisto samovoljno omeni njih blago. Tako se je dogodilo, da se je ocenilo trgovcu blago po par sto odstotkov izpod tržne cene in potem se je po tej ceni prodalo blago. Posledica tega je bila, da se je dobilo za blago samo toliko, kolikor so znašali dražbeni in eksekucijski stroški, a dolg trgovca je ostal nezmanjšan, čeprav je bil ob blago.

To so absolutne nedopustnosti, ki se ne bi smele dogajati, še manj pa trpeti. Noben organ ni sposoben za ocenitev blaga, če ne ve za tržne cene. In če ni sposoben za cenitev, potem naj tudi ne ceni. Enake pri- tožbe prihajajo tudi od kmetovalcev, da se jim prodaja živino pod ceno. Na ta način se ne uničuje samo prizadeti kmetovalec, temveč vsi živinorejci, ker se s takšnimi dražbami kvari že itak več ko slaba cena živine. Vlada in vsi naši gospodarski ljudje pa se trudijo in prizadevajo, da se cena živine in kmetijskih pridelkov dvigne, s katero pravico se potem upa kakšen organ sam od sebe ubijati to prizadevanje!

V zasebnem življenju se dostikrat sliši, kako se upniki tudi sami trudijo, da pride dolžnik do boljše eksistence, kajti v zasebnem življenju ve vsakdo, da od uničenja dolžnika nič nima, da more plačati dolgo- ve le tisti dolžnik, ki more delati in zaslužiti. Čas bi bil, da bi se tudi za davko- plačevalca že enkrat spoznalo, da od uni- čenih davkoplačevalcev državna blagajna nič nima, temveč da mora računati še s tem, da ji takšen davkoplačevalec pade kot brezposelni človek v breme. Ze samo iz tega razloga naj bo tudi davkoplačevalec deležen več obzirnosti, in dobro bo za obe strani.

Dollfuss ubit. — Dr. Schuschnigg novi kancelar Avstrije

V hajmverovske obleke preoblečeni hitlerjevci so odšli v sredo opoldne v dunajsko radio-postajo in prisilili napovedovalca, da je oddal to sporočilo: »Vlada dr. Dollfussa je odstopila, novo vlado je prevzel dr. Rintelen.«

Druga skupina preoblečenih hitlerjevcev pa je vdrla v palačo kancelarja, aretirala tam se nahajajoče člane vlade: dr. Dollfussa, Feja, pravosodnega ministra Waldenegga in načelnika javne varnosti Karwynskega.

Dr. Dollfuss je bil takoj v začetku težko ranjen in je ob osmih zvečer podlegel svojim ranam.

Med tem je vlada zborovala v vojnem ministru in pričela boj z uporniki. Po težkem boju je bila nazaj osvojena radio-postaja ter je pri tem padlo 40 oseb, večinoma narodnih socialistov. Obenem je

začelo vojaštvo oblegati vladno palačo ter dalo upornikom ultimatum, da se takoj udajo, vlada pa jim jamči neoviran prehod čez mejo. Del upornikov se je udal.

Mesto ubitega dr. Dollfussa je prevzel vlado dr. Schuschnigg. Vlada je proglasila obšedno stanje nad vso Avstrijo in bo vsak takoj postavljen pred naglo sodišče in ustreljen, kdor bi se upiral vladi.

Istočasno pa so tudi po vsej ostali Avstriji izbruhnili upori narodnih socialistov, ki so se v mnogih mestih tudi polastili vse oblasti. V Innsbrucku so aretirali nar. socialisti policijskega predsednika in ga javno ustrelili. Tudi v Gradcu in ob jugoslovanski meji so bili prvi nastopi hitlerjevcev uspešni.

Položaj je še čisto nejasen in še ni gotovo, če bo vlada tudi ostala gospodar situacije.

Hud udarec za obmejno trgovino

Maribor, 23. julija.

Veliko razburjenje je povzročila na naši meji vest, da so avstrijski mesarji in trgovci intervenirali pri avstrijski trgovinski delegaciji, ki vodi pogajanja glede nove trgovinske pogodbe, da se prepreči, ozir. še bolj omeji obmejna trgovina z živili. Od prevrata dalje se je namreč razvila ob severni meji zelo živahna trgovina s prebivalstvom, bivajočim čez mejo v obmejni avstrijski coni. Valutne razlike in nižje cene omogočajo Avstrijem nakupovanje v naši obmejni coni po mnogo nižjih cenah, nego jih more nuditi avstrijska trgovina. Posledica tega je, da sta naša trgovina in obrt v obmejnih severnih krajih nenavadno razvita in ne poznata prav nobene krize. Vse se okorišča s to ugodnostjo: trgovci, ki imajo prav za prav največ odjemalcev za razne predmete preko meje, mesarji, ki delajo skoro večinoma za Avstrijce, peki, pa tudi kmetje, ki dobivajo v Avstriji direktne odjemalce za vino in poljske pridelke, a tudi lažje in boljše vnovčijo živino in pridelke v domačem kraju.

Skraja so avstrijske oblasti dovoljevale prenos znatnih količin živil in blaga čez mejo, zadnje čase pa so začele dopustne količine vedno bolj zmanjševati. Sedaj je dovoljen prenos na dan in osebo: po 1 kg svežega mesa, sira, smetane ali sirovega masla, 5 jaje in 3 kg kruha ali moke. Vino je prepovedano, enako tudi cela vrsta

drugih živil in blaga. Kljub tem omejitvam prihaja avstrijsko obmejno prebivalstvo v vedno večjih množicah preko meje nakupovat. Zanimivo je opazovati naval avstrijskih kupcev v naših obmejnih krajih n. pr. v Št. Ilju. Na tisoče jih pride čez mejo, zlasti ob sobotah ali pred velikimi prazniki, napolnijo vse trgovine, oblegajo mesarje, gostilne in vinotoče ter se vračajo šele proti večeru. Naši trgovci so izkoristili v Št. Ilju priložnost in sedaj raste tik ob meji na naši strani iz tal cela vas trgovin, mesarij in drugih obratovalnic, zgrajenih samo na račun Avstrijcev. Seveda je to avstrijskim trgovcem in obrtnikom trn v peti in zato so razumljiva njihova prizadevanja, da bi tako prekomerno kupčijo čisto zatrli. Konkurrirati s cenami našim trgovcem ne morejo. Avstrijec dobi na naši strani meje 3 kg moke za znesek, ki ga plača v Avstriji za 1 kg. Kg mesa stane preko meje 1.80 S (skoraj 20 Din), pri nas največ 8—10 Din. — Avstrijske oblasti so že pričele izvajati posledice, ki so jih povzročili protesti njihove trgovine v obmejni coni. Mnogim prebivalcem so bile že odvzete legitimacije za prestop meje, bati se je pa, da se bo prenos živil sploh ukinil. Naši obmejni kraji bi bili s tem seveda hudo prizadeti in radi tega bi bilo potrebno, da se pri pogajanjih z Avstrijo zaščitijo tudi trgovski interesi naše meje.

Popolnoma nepotrebni nasveti

Stara stvar je, da ljudje človeku v sili z nobeno rečjo tako radi ne pomagajo ko — z nasveti. Do pičice natančno vedo razložiti, zakaj je človek zalezal v stisko in z matematično gotovostjo mu vedo izračunati, kako bi mogel mesto v stiski naravnost plesati v blagostanju, če bi že od nekdanj poslušal te nasvete, ki jih šele sedaj od njih dobiva. Nobena reč zato ni za človeka v stiski tako odvrtna kakor so ti nasveti po toči. Ne samo, da so vsi ti nasveti mnogo prepozni, so navadno tudi takšne prirode, da so čisto brez pomena in da prej pomenijo zasmehovanje človeka v stiski, ko pa pomoč. Človek v stiski pa potrebuje edinole pomoči, ne pa prepoznih nasvetov — in hinavskih še po vrhu.

Podobno ko človeku v sili se godi danes denarnim zavodom. Od vseh strani prihajajo sočutni gledalci ter razlagajo denarnim zavodom, zakaj so prišli v stisko. In pri tem dele učene lekcije na vse strani, da se Bog usmili. Eni razlagajo, kakšna je razlika med kratkoročnimi in dolgoročnimi krediti, drugi učeno razlagajo, kako je nedopustno, da so denarni zavodi hranilne vloge uporabljali za kredite industriji, kar je vendar očitna spekulacija. Tretji zopet modrujejo o predragi režiji in bi najraje

zreducirali vse naše denarne zavode v en sam zavod, sebe pa menda potem postavili za generalnega nadravnatelja. In tako podobno se glasé vsi ti dnevni nasveti.

Kakor vsi nasveti po toči, tako pa tudi ti niso vredni piškavega oreha. Kajti danes treba pomagati za dejanji ne pa z lekcijami, danes treba denarnim zavodom pomagati dejansko, ne pa z govorenjem, kakor so storili tudi po vseh drugih državah. In zato rečemo: Če nimate volje, ali če nimate denarja, da bi pomagali tako, kakor so pomagali denarnim zavodom v Nemčiji, Češkoslovaški, Avstriji in drugod, potem pustite denarne zavode tudi pri miru. Bolje je, da pustite denarne zavode čisto na cedilu, da si oni sami pomagajo, kakor vedo in znajo, nego da jih pitate s ceninami in brezvrednimi nasveti. To velja tudi za vse predpise in uredbe, ki ne pomenijo dejanske pomoči za denarne zavode.

Pripomnili pa bi še nekaj. Danes je silno lahko modrovati in govoriti, kaj bi se vse dalo narediti, »če bi...« Toda filozofija s tistim znanim »če bi« še nikdar ni nikomur pomagala, najmanj pa more pomagati v tako težavnem položaju, v kakršnem smo danes. Sicer pa gospodje modrijani: Kje pa ste bili takrat, ko so se delale vse te »na-

pake«, ki jih danes grajate. Zakaj pa niste takrat izpregovorili rešilne besede, ko je bilo mogoče točo še preprečiti?

Odgovor je silno enostaven: Ker bi prav tako delali, ko vsi drugi, ker nihče drugače delati ni mogel. Ker je bilo v nekdanji situaciji to pravilno, kar so delali denarni zavodi, kar pa je postalo napačno, ker se je situacija brez krivde denarnih zavodov čisto izpremenila.

Zato pa konec z vsemi temi prepoznimi nasveti, in dajte dejansko pomoč — ali pa ne mučite denarnih zavodov še s svojim vseznalstvom.

Slovenščina na takšnih računih

Če dobi naš človek v roke takšni račun, ki ga mora izdajati vsak trgovec že za vsak predmet, ki velja več ko 20 Din, potem mora prav gotovo postati slabe volje. Ne le zato, ker je v teh težkih časih že vsaka takša težka breme, ki ne more spraviti človeka v dobro voljo, temveč zaradi računskega listka samega.

Zakaj se morajo n. pr. vsi ti računski listki tiskati le v Beogradu, Domače tiskarne bi to delo prav gotovo opravile ne le ceneje, temveč tudi bolje. Prav gotovo pa ne bi mrevarile na takšnih računih slovenščine na tako neusmiljen način, kakor delajo to oficialno izdani takšni računi. Takoj na vrhu je prva slovenska beseda težka pravopisna napaka, ker se beseda tvrdka piše z »d« ne pa s »t«. Vsak šolarček ve, da se ne pravi dinara, temveč dinarjev. O pojedinih cenah se tudi v Sloveniji nikomur ne sanja. Tudi se pri nas ne kaznuje po kazenskem zakonu, temveč po kazenskem. Prav tako se ne reče izdavanje računa, ampak izdajanje. In končno Slovenci ne poznamo svet, temveč vsot. Samo par besed je na tem računu, a napak je skoraj toliko ko besedi.

Nova češkoslovaška tvornica za čevlje v Zagrebu

»Narodni osvobodenci« poroča, da bo začela koncem tega meseca poslovati v Zagrebu nova moderna tvornica za čevlje. Pri tvornici je udeležen pretežno češkoslovaški kapital, in sicer iz zamrzlih čslav. terjatev v Jugoslaviji. Z nakupom tvorniških objektov so vse te terjatve kompenzirane. Tvornica bo izdelovala predvsem fine čevlje.

Tako vest! Bafa z navadnimi čevlji, nova tvornica s finimi! Menda je res usojeno, da morajo naši čevljarji izgubiti čisto ves zaslužek. Kdo naj prehrani potem vse rod- bine čevljarjev, kdo naj preskrbi našim čevljarjem novo eksistenco, kako naj pridemo do gospodarske osamosvojitve, vse to pa so menda vprašanja, ki so čisto odveč in ki jih postavljajo le sitneži.

DOBAVA — PRODAJA

Dne 23. avgusta bo pri upravi skladišča 1. oddelka art. tehničnega zavoda v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo raznega kovinskega materiala; dne 27. avgusta pa za dobavo lesa. (Pogoji so na vpogled pri istem skladišču.)

Prodaja lesa. Dne 30. avgusta bo pri Direkciji šum v Zagrebu ofertna licitacija za prodajo lesa. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, podrobni pogoji pa pri isti direkciji.)

Dne 23. avgusta bo pri inženjersko-tehničnem oddelku Komande mornarice v Zemunu pismena licitacija za dobavo železne pločevine in profilov; dne 27. avgusta za dobavo električnega instalacijskega materiala.

Dne 25. avgusta bo pri socialnem oddelku Primorske banovine v Splitu ofertna licitacija za dobavo raznih postelj, nočnih omaric, stolov, perila, odej, žime in morske trave. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Državne dobave, nabave in licitacije

Iz novega zakona o drž. računovodstvu

(Nadaljevanje.)

Javne licitacije

Javne licitacije so ustne in pismene, ki morajo vedno biti objavljene v »Službenih novinah«, in sicer v roku 30 dni, ki se šteje pri ustnih licitacijah od dneva prve objave do dneva licitacije, pri pismenih pa od dneva prve objave do zadnjega dne, ko se še sprejemajo ponudbe.

Objava mora vsebovati:

1. kdo odreja javno licitacijo, če je ta ustna ali pismena, število in datum soglasnosti fin. ministra ali ministrskega sveta;
2. posel, zaradi katerega se odreja javna licitacija s kratkim izveščkom posebnih pogojev o količini, kakovosti, dimenziji, roka in proračunske vsote, če se ta objavi;
3. kraj, dan in uro javne licitacije;
4. kje se dobe pogoji, oz. obrazci, po kateri ceni in na kateri način (ali s pošto ali neposredno);
5. znesek jamčevine in pri kateri drž. blagajni se mora ta plačati;
6. kateri pogoji se zahtevajo za dokaz ustreznosti;
7. pri pismenih licitacijah: kje in komu se morajo izročiti ponudbe ter do katerega dne in ure.

Javno licitacijo izvrši komisija treh članov, ki jih imenuje naredbodajatelj iz vrst svojega uradništva. Javne licitacije se vrše v prostorih državnih uradov v uradnih dneh; začenjajo se dopoldne in trajajo nepretrgoma, dokler se ne dokončajo. Če se ne dokonča do konca uradnih ur urada, v katerem se vrši licitacija, se sestavi zapisnik, licitacija pa se nadaljuje drugi dan.

Pismene licitacije se vrše s pismenimi ponudbami, ki se izročajo v zapečatenih kuvertah, neposredno ali po pošti uradu, pri katerem bo licitacija. Pri neposredni izročitvi izda urad potrdilo o prejemu ponudbe. Po pošti se izročajo ponudbe proti povratnemu receptisu, riziko za primer prepozne vročitve ponudbe pa nosi ponudnik. V pismeni ponudbi mora ponudnik navesti:

1. podpisane pogoje, oz. izjavo, da so pogoji ponudniku znani in da jih sprejema ter da so mu znani tudi obrazci, oz. opisi in skice;
2. duplikat reverza o položeni kavciji s potrdilom, da je hranilna knjižica, če služi kot kavcija, za državo takoj izplačljiva;
3. dokaz o ustreznosti;
4. izjavo, če je predmet ponudbe domačega porekla ali proizvodnje ali ne, v katerem primeru je treba označiti njegovo poreklo.

Ponudbe se morejo sprejemati samo do konca zadnjega uradnega dne pred dnevom licitacije in v uradnih urah, ki so predpisane za ta urad. Isto velja tudi za odstopne od licitacije. Starešina urada mora imenovati uradnika, ki sprejema ponudbe in ki na koncu uradnega dne pred dnevom licitacije sestavi poročilo o številu prejetih ponudb.

Na prvi javni licitaciji morajo biti najmanj trje ponudniki, drugače ne more biti licitacije. Pismene ponudbe se vrnejo ponudniku neodprte.

Kako se izvrši licitacija

Pismene ponudbe izroči določeni uradnik s svojim poročilom komisiji na dan licitacije, ki se začne z odpiranjem ponudb v napovedani uri. Komisija ne more razeti takoj sprejetih ponudb sprejeti niti od urada niti od ponudnika nobenih drugih aktov ali popravkov. Člani komisije ne smejo priti v dotik s ponudniki izven prostorov, v katerih je licitacija. Ponudniki morejo prisostvovati odpiranju ponudb ali osebno ali pa po svojih pooblaščenih. Kot legitimacija služi potrdilo o izročitvi ponudbe.

Pri ustni licitaciji morajo ponudniki v začetku licitacije podpisati predpisane pogoje z izjavo, da so jim znani obrazci, opisi ali skice, če te obstoje, ter da na nje pristajajo ter predložiti vse one dokaze, ki so potrebni pri pismenih licitacijah.

Komisija ne sme dovoliti udeležbe pri javni ustni licitaciji ponudniku, ki glede predpisanih pogojev zahteva kakršnokoli izpremembo, ki ne poda izjave ali ki ne predloži vseh zahtevanih dokumentov. Ponudnik ne more odstopiti od ponujene cene.

Komisija vodi o svojem delu zapisnik. Zapisnik mora vsebovati: po čegavi naredbi se vrši licitacija, datum in številko te naredbe, imena članov komisije ter datum in številko sklepa, s katerim je bila

imenovana komisija, datum in uro, ko se je licitacija začela. Nadalje mora vsebovati zapisnik:

1. če je javna licitacija pismena: število ponudb, ki jih je komisija prejela, datum in številko poročila določenega uradnika o prejetih ponudbah, 2. če so ponudbe bile izročene komisiji v nepoškodovani kuverti; kdo je ponudnik in ponudbeno ceno; če je ob enem s ponudbo predloženo vse, kar se zahteva. Člani komisije se morajo podpisati na ponudbe in vse njih priloge, in sicer takoj pri odpiranju, še preden se vnesejo v zapisnik.

2. če je javna licitacija ustna: če so izpolnjeni vsi predpisi, imena ponudnikov in pri vsakem ponudbeno ceno, ki se izpiše z besedami in ki jo potrdi ponudnik ali njegov pooblaščenec s svojim podpisom.

3. Zapisnik podpisajo člani komisije.

Prisotni ponudniki imajo pravico, da se potem, ko so člani komisije podpisali zapisnik, prepričajo o točnosti podatkov v zapisniku in da podajo svoje pripombe. Pripombe ponudnikov overijo člani komisije. Pripombe ponudnikov overijo člani komisije. Pripombe, ki niso dane na zapisnik, se ne morejo upoštevati, če so bile storjene na kateri drug način. Ponudniki, ki niso prisostvovali licitaciji nimajo pravice staviti pripomb k poteku licitacije.

Če je več ponudnikov vložilo ponudbe, ki so najbolj ugodne, izvede komisija takoj, če so vsi ponudniki navzočni, na posebnem zapisniku med njimi ožjo licitacijo, če pa niso, potem konstatira to v zapisniku javne licitacije in v svojem poročilu. V tem primeru pozove naredbodajatelj ponudnike, da se pismeno izjavijo, če ponudijo ugodnejše cene od ponujenih. Te njih izjave se smatrajo kot sestavni del ponudbe. V svoji izjavi ne more ponudnik odstopiti od ponudbe niti zahtevati nižjo ceno z izpremembo predpisanih pogojev. V tem primeru ostaja v veljavi prva ponudba. Ta izjava se mora podati najkasneje v sedmih dneh.

Po končani licitaciji mora komisija dostaviti naredbodajalcu zapisnik z vsemi ponudbami in popravami v treh dneh, izjemoma more naredbodajatelj podaljšati komisiji ta rok tudi do 15 dni. Komisija mora v svojem poročilu navesti, kateri ponudnik je najbolj ugoden in če se more smatrati, da je bila licitacija uspešna.

Naredbodajatelj ne sme upoštevati ponudb: ki niso pravilno izročene, ki ne vsebujejo vseh predpisanih dokumentov in izjav, če se v njih v kakršnikoli obliki menja pogoji, če niso cene natančno in jasno določene, ko tudi ponudb, v katerih so cene določene v odstotkih napram drugim ponudnikom, ponudb, ki so vložene od oseb, ki po zakonu nimajo sposobnosti za sklepanje pogodb ali ki so v konkurzu ali ki so zahtevali prisilno poravnava, ponudb, ki so vložene od oseb, ki so od licitacij izključene.

Vse takšne ponudbe se morajo smatrati, da sploh niso bile vložene.

Če se prva licitacija ne posreči, bodisi da je bilo pre malo ponudnikov, bodisi da je bila ponujena cena neugodna, more naredbodajatelj razpisati novo licitacijo, toda ne prej ko v desetih dneh. Če se pri drugi licitaciji prijavita dva ponudnika, katerih ponudbe ustrezajo, se smatra, da je javna licitacija izvršena. Če se na drugi javni licitaciji javi samo en ponudnik, potem sklene naredbodajatelj z njim pogodbo. (Dalje prihodnjic.)

Tudi v Avstriji davčna prostost za avtomobile

Poročali smo že, da je čsl. vlada sklenila, da oprostí nove avtomobile za eno leto od davčne dolžnosti. Kakor se sedaj poroča iz Prage, ne velja ta oprostitve le za avtomobile domačih tvrdk, temveč tudi za one tujih, če njih lastniki stalno žive na Češkoslovaškem.

Sedaj se poroča z Dunaja, da namerava tudi avstrijska vlada osvoboditi avtomobile od davčnih bremen. Oprostitev bi zaenkrat veljala le za zimске mesece. Če bi se pa oprostitve izkazala, da bi se namreč povečali dohodki od trošarine na bencin in da bi se ob enem povečala tudi proizvodnja domačih avtomobilov, potem bi postala davčna oprostitve avtomobilov stalna.

OBCNI ZBORI

Cinkarna, d. d. v Gaberju pri Celju ima redni občni zbor v torek, dne 7. avgusta ob 15. v svojih poslovnih prostorih.

Slabi zaslužki — več jetike

Dolgotrjna kriza je zadala težke udarce tudi narodnemu zdravju. Ljudje so prisiljeni, da varčujejo pri vsem in tudi v prehrani. Posledica tega je zmanjšana odpornost telesa in s tem naraščanje boleznij, zlasti jetike, boleznij revnih slojev. V zadnji številki »Radničke zaštite« so o tem podani izčrpní dokazi.

L. 1926. je znašal odstotek za jetiko obolelih zavarovanih delavcev 3,16%, l. 1927 3,48%, l. 1930. 3,40%, l. 1931 4,19% in more se sklepati, da se je v l. 1932. in 1933. število za jetiko obolelih povečalo še za 50%.

Zlasti zbole za jetiko žene in nedoletni delavci, ker je pač njih odpornost najmanjša. Jetika je seveda povzročila tudi dvig smrtnih primerov. Od 1000 zavarovanih delavcev je umrlo l. 1926 2,20, l. 1927 2,56, l. 1930. 2,60 in l. 1931 2,91. Število smrtnih primerov je naraslo za 32%.

Prost izvoz pšenice

Ministrski svet je na podlagi člena 63 finančnega zakona za l. 1934—35 in na predlog trgovskega in finančnega ministra predpisal uredbo o izvozu pšenice. Uredba se glasi:

Člen 1. Izjemno od določb § 1 zakona o izvozu pšenice, rži in pšenične moke z dne 27. junija 1933 in § 1 zakona o prometu pšenice z dne 20. marca 1932 morejo izvoz opravljati pridelovalci, zadrage in izvozniške tvrdke s pooblastilom ministrstva za trgovino in industrijo. Pooblastila za izvoz pšenice izdaja oddelek za zunanjo trgovino ministrstva trgovine in industrije.

Člen 2. Pridelovalci, zadrage in izvozniške tvrdke, ki žele dobiti dovoljenje za izvoz pšenice, morajo poslati oddelku za zunanjo trgovino ministrstva za trgovino in industrijo predpisane vloge z navedbo količine pšenice, ki bi jo hoteli izvoziti, carinarnice, skozi katere nameravajo izvažati, načina ekspedicije (vlačilec ali vagon) in države, v katero nameravajo izvažati. Dovoljenja veljajo dva meseca. Kdor jih v tem roku ne izrazi, jih mora vrniti oddelku za trgovino in industrijo in prositi za novo dovoljenje. Za vsako carinarnico se izda posebno dovoljenje.

Člen 3. Pridelovalci, zadrage in izvozniške tvrdke so dolžne dobiti dovoljenja deponirati pri pristojnih carinarnicah v svrhu izvoznega ocarinjenja. Carinarnice zapišejo na hrbtu vsakega dovoljenja količino pšenice in število vagonov, oziroma vlačilcev, ki jih zacarinijo na podlagi tega pooblastila. Kadar je celotna količina, navedena na dovoljenju, izčrpana, zaključni carinarnica svoje zapiske na hrbtu dovoljenja in ga pošlje oddelku za zunanjo trgovino ministrstva za trgovino in industrijo.

Člen 4. Ministrstvo za trgovino in industrijo ustanovi v svrhu izvedbe te uredbe pri oddelku za zunanjo trgovino odbor, v katerem bodo razen zastopnikov trgovinskega ministrstva tudi zastopniki kmetijskega in finančnega ministrstva.

Člen 5. Z uveljavitvijo te uredbe izgubi veljavo uredba o izvozu pšenice št. 28612-S z dne 1. avgusta 1933. Ta uredba stoji v veljavo, ko se razglasi v »Službenih novinah«.

Dijaške delavske čete

V Zagrebu je bila ustanovljena prva dijaška delavska četa, kateri pripadajo tudi nekateri Slovenci. Blizu madjarske meje je začela delati sokolski dom, ob enem pa nuditi narodu zdravstveno pomoč. Ustanovitev te dijaške čete zasluži vse priznanje, a prepričani smo, da bodo tudi dijaki sami imeli od svojega koraka največji dobiček. Kajti spoznali bodo življenje naroda, se združili z njim, poleg tega pa sebe utrdili in usposobili za dobre vodnike naroda. Poleg tega pa imajo še to zadoščenje, da so kot prvi našli pravo pot k rešitvi iz krize in pri tem tudi že praktično začeli to rešitev izvajati. Zakaj se tudi na ljubljanski univerzi ne ustanovi podobna četa. Kaj ni tudi pri nas asanacija vasi potrebna? Kaj ne potrebujejo tudi naši dijaki večjega kontakta z narodom? Ali ne bi bilo tudi za naše dijake dobro, če osvežijo sebe s fizičnim delom in če dvignejo svojo zavest s tem, da dokažejo svojo sposobnost za koristno delo?

Zastopstvo za prodajo lesa v Palestini

Tvrdka Abraham Cahane, Tel-Aviv, P. O. B. 423 (Palestina), bi prevzela zastopstvo za prodajo bukovega in hrastovega lesa v Palestini. Izvozniki naj se obrnejo na imenovano firmo neposredno.

Po svetu

V Beogradu se pripravljajo za nove mestne volitve, ki bodo baje najkasneje v prvi polovici novembra.

Diplomatski odnošaji med Bolgarsko in Rusijo so z izmenjavo brzojavk med bolgarskim zun. ministrom Batolovim in zun. komisarjem Litvinovim dejansko vpostavljeni. V kratkem bosta tudi imenovana od obeh vlad poslanika za Sofijo, od. v Moskvo.

Bolgarska vlada namerava poostriiti zakon o zaščiti države, da bo v bodoče pomilostitev od izvršitve smrtne kazni mogoča le, če predlaga pomilostitev sodišče, ki je izreko smrtne kazni.

Nov balkanski pakt pripravlja Francija, da bi mogle ta pakt podpisati tudi Bolgarska, Albanija in Češkoslovaška. O novem paktu se bo razpravljalo že na zasedanju balkanskega sporazuma, ki se sestane dne 26. oktobra v Ankari.

Skupno zgraditev avtomobilske ceste iz Sofije v Solun je predlagala grška vlada bolgarski.

Odbolilna seja francoske vlade pod predsedstvom Doumerguea zaradi nastopa Tardieuja proti radikalom je bila v torek popoldne. Rezultat seje je bil, da so se nastali spori poravnali in da zato sedanja vlada ostane. Kriza vlade je torej preprena. Očividno so radikali raje popustili, kakor pa da bi šli na volitve.

Med Francijo in Italijo je baje že v načelu dosežen kolonialni sporazum, po katerem dobi Italija 100.000 km² veliko pokrajino Tibesti ob pokrajini Čad. Francija in Italija se nadalje odredeta tudi jamstva za neodvisnost Abesinije. Končno bi Francija dovolila nekatere ugodnosti italijanskim kolonistom v Tunisu.

Bivši podtajnik notranjega ministrstva Leandro Arpinatti je bil izključen iz fašistične stranke, ker da je delal proti interesom stranke. V javnosti smatrajo izključitev kot dokaz, da so nastala težka nesoglasja v fašistični stranki.

Švedski zunanji minister je izjavil, da pozdravlja vzhodni pakt, kolikor bi mogel ta zajamčiti mir, da pa Švedska k njemu ne more pristopiti, ker spada k severnim državam, v katerih so politične razmere popolnoma stabilne.

Nemški vojni minister Blomberg je prišel v Tallinn, kjer se je sestel z vrhovnim estonskim armadnim poveljnikom, generalom Laidonerjem. V Tallinn pa je prišel tudi poljski zunanji minister Beck. Gre očividno za to, da se preprči pristop baltičkih držav k vzhodnemu paktu.

Novi šef napadalnih oddelkov Lutze zahteva za sebe ministrski položaj, kakor ga je imel Röhm.

Hitlerjevski atentati v Avstriji se nadaljujejo in predlaga Italija zato že intervencijo veselil, ker bi se mogli ti atentati razširiti tudi na druge države, zlasti na Švico, Rumunijo in Madjarsko.

»Osservatore Romano« pa piše, da so narodno socialistični atentati v Avstriji neke vrste vojna brez vojne napovedi, ki pa se vodi proti civilnemu prebivalstvu.

Prva smrtna obsodba po novem avstrijskem zakonu je bila izvršena nad social. demokratom Grlom, ki je bil obsojen na smrt zaradi poskusnega umora policijskega stražnika.

Vladni časopisi v Avstriji se pritožujejo nad sodniki, ki silno milo sodijo nar. socialistične atentatorje. Tako je bil v Gradcu oproščen atentator, ki je dokazano izvršil atentat na neki most, z utemeljitvijo, da je bil most itak že trhel.

Ameriški parlamentarni odbor za zrakovplovstvo je priporočil vladi, da poveša število letal na 2330 aparatov in da razpiše posebne nagrade za konstrukterje aeroplanov.

Roosevelt je v nagovoru na mornarje bojne ladje »Huston« izjavil, da bo ameriška vojna mornarica v treh do štirih letih znatno povečana in da bo Amerika zgradila vse one ladje, ki jih ima pravico zgraditi po londonskem sporazumu.

Vse angleške socialistične in delavske organizacije so odklonile predlog komunistov, da se ustanovi enotna fronta proti fašistom.

Veliki francoski zračni manevri so se začeli v okolici Lyona. Manevrov se udeležuje nad 400 letal.

Drž. tajnik kardinal Pacelli odpotuje kot papežev delegat na evharistični kongres v Buenos Aires. Kakor poročajo listi, se ne vrne več na svoj položaj, temveč bo imenovan za njegovega naslednika msgr. Pizzardo.

Denarstvo

Banke in nakup deviz

Narodna banka je izdala te dni razpis, v katerem opozarja, da smejo banke prodajati na podlagi deviznega pravilnika devize le uvoznikom, kadar predložijo dokaz o uvozu blaga, nadalje, kadar predložijo dovoljenje finančnega ministrstva za nabavo tujih plačilnih sredstev in pa potnikom na podlagi vidiranih potnih listov. Ni pa dovoljeno, da kupujejo banke devize za svoj račun in da jih prodajajo naprej z dobičkom. Banke se opozarjajo na te predpise, ker bi se sicer uvedlo proti njim kazensko postopanje.

Stanje Narodne banke

Po izkazu z dne 22. t. m. se je izpremenilo stanje Narodne banke tako-le (vse številke v milijonih Din):

Zlata in devizna podloga je narasla za 11,2 na 1.892,1; zlata se je dvignila za 2,4 na 1.787,7, devizna za 8,7 na 104,3, tuje valute pa so padle za 0,03 na 0,06.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so padle za 2,7 na 20,0.

Vsota kovanega denarja se je povečala za 20,1 na 304,3.

Posojila so se dvignila za 4,6 na 1.814,4, in sicer so se eskontna povečala za 3,3 na 1.577,6, lombardna pa za 0,96 na 236,8.

Fondi in nepremičnine ter bivši predjemi državi so se izpremenili le malenkostno.

Razna aktiva so se povečala za 1,9 na 143,5.

Obrok bankovcev je padel za 27,4 na 4.085,2, zato pa so se dvignile obveze na pokaz za 57,9, da znašajo že 1.234,8. To je sekondna višina v zadnjih treh in pol letih.

Obveze z rokom pa so se zmanjšale za 7,3 na 878,3.

Razna pasiva so se dvignila za 12,0 na 270,0.

Skupno kritje se je dvignilo od 35,55% na 35,56%, samo zlato pa je padlo od 33,75% na 33,60%.

Obrestna mera za eskont 6,5%, za lombard pa 7,5%.

*

Bolgarska je dosegla sporazum s tujimi upniki glede plačevanja zunanjih dolgov. Amortizacija dolga se ustavlja do 1. 1936, obresti pa se znižajo za dve tretjini.

Marka se je v zadnjem času znatno popravila. Inicijativa je prišla iz Newyorka, nakar so se dvignili tečajji marke tudi na vseh evropskih borzah. V Curihu je notirala marka v petek 120:50, a je nato popustila na 119:50.

Avstrijska vlada je odpovedala jamstvo Avstrije za vloge v Creditanstalt, ker se je izkazala fuzija Creditanstalt z Wiener Bankvereinom kot zelo ugodna, a že preje ni bilo več potrebno jamstvo za vloge v Creditanstalt.

Angleška vlada je sklenila, da bo omilila pogoje za dovoljevanje zunanjih posojil. Zlasti bodo veljala ta omiljenja za države, ki pripadajo »sterlinškemu bloku«. Nadalje pridejo v poštev posojila, ki bodo v korist tudi angleškemu gospodarstvu. Sklep angleške vlade dokazuje, da so angleške finance zopet aktivne in da bo Anglija tudi s posojili pospeševala razvoj angleške trgovine.

Emisije ameriških bank so znašale v prvem letošnjem polletju 1020 milijonov dolarjev napram 516 milijonom v istem času lani. Emisije so se skoraj podvojile.

Zakonski načrt o denarnih zavodih

Kakor poroča »Jugoslovanski Lloyd«, ima novi zakonski načrt o denarnih zavodih ta določila. Zakonski načrt se ne nanaša na Narodno banko, na banke javnih institucij, ter na kreditne zadruge.

V mestih z več ko 25.000 prebivalci mora znašati delniška glavica bank najmanj 5 milijonov Din, v mestih z več ko 50.000 prebivalci najmanj 10 milijonov in v mestih z nad 100.000 prebivalci najmanj 20 milijonov Din. V mestih izpod 25.000 prebivalcev mora znašati delniška glavica bank najmanj 3 milijone Din.

Pri že obstoječih bankah mora znašati delniška glavica bank v mestih z 10.000 prebivalci najmanj 1 milijon, v mestih z do 50.000 prebivalci najmanj 2,5 milijona, z do 100.000 prebivalci najmanj 5 milijonov in v mestih z nad stotisoč prebivalci najmanj 10 milijonov dinarjev. Če obstoječa banka te glavice nima, potem se mora ali fuzionirati ali pa mora likvidirati.

Delnice novih bank se morajo glasiti na najmanj 100 Din nominale. Pri emisiji se mora vplačati v prvem polletju najmanj polovica, ostanek pa v drugem polletju. Če se ti pogoji ne izpolnijo, mora zavod likvidirati. Rezervni zaklad je obvezen in mora znašati najmanj polovico delniške glavice. Rezervni fond se ustanovi iz doplačila na delnice ter mora biti prvo leto vplačana ena četrtina, drugo leto druga četrtina in tako dalje. V nekaterih primerih se more odrediti tudi takojšnje vplačilo delniške glavice in rezervnega fonda.

Banke morejo sprejemati vloge samo proti posebnemu dovoljenju. Tudi za podeljevanje hipotekarnih kreditov potrebujejo banke posebno dovoljenje. Razen s posli z vrednostnimi pari in z valutami se ne morejo baviti banke z nobenimi drugimi blagovnimi posli. Za izterjavanje svojih terjatev morejo banke kupiti blago od svojih dolžnikov, vendar pa morajo to blago razprodati v enem letu. Kupčije s hipotekami so za delniške banke nedopustne. Banka sme kupiti nepremičnine samo v ta namen, da prepreči izgubo svojega posojenega denarja. V tem primeru mora banka prodati svoje nepremičnine v treh letih.

Poslovna poslopja za lastno uporabo more kupiti banka le, če ne veljajo več ko eno tretjino njene glavice in rezervnega fonda. Za nakup delnic druge banke more banka uporabiti največ eno tretjino svoje glavice.

Na novo ustanovljena banka more dobiti dovoljenje za sprejemanje hranilnih vlog šele po tretjem letu svojega obstoja. Hranilne vloge sme sprejemati banka samo do dvakratne višine svoje glavice. Vse obveznosti banke, v katere spadajo tudi eskont in reeskont ter garancije zasebni-

kom, ne smejo prekašati petkratne višine glavice.

Državni, banovinski in občinski denarni zavodi morejo sprejemati samo jamstva onih bank, katerih glavica presega vsoto 10 milijonov Din. Pri tekočih računih se mora izvesti obračun vsakega pol leta.

Za zagotovitev likvidnosti bank, je potrebno, da ima banka 15% vrednosti vlog, naloženih v likvidnih terjatvah, pri drugih obvezah pa 10%. Hipoteke morejo služiti samo kot supergarancija za dobo enega leta. En dolžnik ne more biti banki dolžan več, kakor znaša ena desetina njene glavice.

Ravnateljstvo in nadzorni odbor moreta banko na skupni seji angažirati za največ 20 odstotkov njene glavice. Fiktivne vložitve knjižice se ne morejo izdajati za garancijo, temveč samo garancijska pisma. Vsako leto se mora 10% čistega dobička pripisati rezervnemu fondu.

Odpisi iz rezervnega fonda se opravljajo po posebnih predpisih zakona. Trgovinsko ministrstvo ima vedno pravico, da pregleda poslovanje bank, pregled pa se mora v vsaki banki izvršiti vsaj vsaki dve leti. Revizijo ali kontrolo opravljajo ali trgovinsko ministrstvo ali pa zaprišeženi revizorji zbornice denarnih zavodov. Stroške kontrole ali revizije nosi dotična banka, zbornična kontrola pa plača zbornica. Podatki, ki jih pri kontroli izvedo kontrolorji, so uradna tajnost in se ne smejo uporabljati niti za davčne urade niti za banke niti za komitente.

Banke z glavico nad 25 milijonov Din in z več ko 25 uradniki morajo ustanoviti kontrolni oddelek. Uradnik kontrolnega oddelka ne sme poslovati v drugem oddelku banke.

Za letno bilanco izda trgovinsko ministrstvo obrazec, po katerem se morajo sestavljati bilance. Letna bilanca se mora predložiti trgovinskemu ministrstvu najkasneje 15 dni po dnevu, ko je bila glavna skupščina. O poslovanju banke mora ravnateljstvo banke poročati vsake tri mesece. Izkaz o zadnjem tromesečju mora biti javno razstavljen v bančnih prostorih.

V osebnih zadevah so predvidene razne socialne ugodnosti. Tako morajo biti s pismeno pogodbo zagotovljeni nameščencem dopusti in ev. tudi bolezenski dopusti.

Zakonski načrt končno predvideva ustanovitev zbornice za denarne zavode s sedežem v Beogradu.

Prehodna določila vsebujejo določila o povišanju delniške glavice, o fuziji, o nepremičninah in o izpremembi sedanjih pravil. Načrt obravnava tudi kreditne zadruge, ki bodo imele posebne ugodnosti.

6. zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona

je izšel in vsebuje geselca od *Called Bond* do *Cerealije*. Zlasti obširno in temeljito so obdelana v tem zvezku gesla: *carine*, *cement*, *cementna industrija* v Jugoslaviji, *cena*, *cenik* in na celih 13 straneh *cerealijske*. Zbrani so tu vsi podatki o žitni proizvodnji v Jugoslaviji in v tujini, o žitni zunanji trgovini, o organizaciji in tehniki žitne trgovine, da dobi vsak bravec natančen in izčrpen pregled o tej važni narodno-gospodarski panogi. Tudi poglavje o carini bo zadovoljilo vsakega brava. Seveda pa niso omalovaževana niti druga gesla. Zeleni pa bi še več podatkov o balkanskih državah, ker silijo vsi gospodarski razvoj k vedno ožjemu sodelovanju balkanskih narodov. Tako n. pr. bi bilo prav, če bi bil omenjen Caribrod, ki je najvažnejša naša obmejna postaja proti Bolgarski. A to bodi pripomnjeno le mimogrede, da se ta nedostatek popravi vsaj v dodatnem zvezku. Seveda pa zaradi tega ni vrednost Trgovsko-gospodarskega leksikona nič manjša in moramo tudi po 6. zvezku reči le to, kar smo dejali o vseh prejšnjih zvezkih, da namreč dobimo s Trgovsko-gospodarskim leksikonom veliko leksikalno delo, ki bo vsem nam v ponos in v korist. Zlasti pa

vsem gospodarskim krogom, ki dobe z novim leksikonom priliko, da se osamosvoje tudi na tem polju. Končno je za gospodarsko osamosvojevalce velike važnosti, da dobimo tudi svojo gospodarsko strokovno literaturo. In hrbtnica te literature bo naš Trgovsko-gospodarski leksikon.

Priporočamo zato Trgovsko-gospodarski leksikon vsem najtopleje in kdor se ni še nanj naročil, naj se naroči čim preje. Kljub vsej krizi je v sled njegove cene vendar vsakemu gospodarskemu človeku mogoče, da dobi s Trgovsko-gospodarskim leksikonom delo, ki mu bo s svojimi točnimi podatki koristilo tudi pri njegovih poslih.

Bolgarske tekstilne tvornice

Koncem lanskega leta je bilo na Bolgarskem 226 tekstilnih tvornic, ki so uživale posebne ugodnosti na podlagi zakona o pospeševanju industrije. Po poročilih 214 podjetij so vse te tvornice prodale na Bolgarskem blaga za 2049 milijonov levov, v tujino pa za približno eno milijardo. Vse tekstilne tvornice so imele 17.065 delavcev zaposlenih.

Zunanja trgovina

Češkoslovaška potreba na žitu in živini

Češkoslovaška žetev bo letos mnogo pod povprečjem, prav tako pa tudi nemška. Od južnovzhodnih evropskih držav pa bodo mogle izvažati žito le Jugoslavija in Madjarska, a še ti v manjši meri. Zato je verjetno, da bo povpraševanje po žitu zelo veliko. Češkoslovaški listi priporočajo zato, da se takoj nakupi žito v Jugoslaviji in Madjarski in s tem spravijo v denar zamrle terjatve v obeh deželah. Če se to ne zgodi, bo ali Nemčija Češkoslovaško prehitela ali pa se bodo cene žitu povečale, ker bodo mogle agrarne države staviti višje zahteve.

Na drugi strani pa je imela suša tudi to posledico, da je cena krmi zelo narasla. Češkoslovaškim živinorejcem se zato bolj izplača, da prodajo živino tudi po čezmerno nizki ceni, kakor pa da prekrmijo živino za drag denar doma do prihodnje spomladi. Zato bo ponudba v živini zelo velika in cene so tudi začele padati, število živine pa bo zelo padlo. Drugo leto pa bodo skušali češkoslovaški živinorejci povečati število svoje živine in zato ne bo na trgu dovolj domače živine. Začela se bo uvajati tuja živina in zopet bo prilika za kompenzacijske kupčije z državami, ki imajo dovolj živine. Že letos pa bi mogel tudi nakup krme omogočiti številne kompenzacijske kupčije. Češkoslovaški listi opozarjajo vlado, da vse to upošteva in pravočasno poskrbi, da je nemška vlada ne prehititi.

Pasivnost italijanske zunanje trgovine raste

V juniju je izvozila Italija blaga za 528 milijonov lir, uvozila pa za 799 milijonov lir in je torej bila Italija v zunanji trgovini pasivna za 271 milijonov lir, dočim je bila lani v juniju pasivna le za 175 milijonov lir. Sploh se je letos italijanska zunanja trgovina zelo poslabšala, kakor se vidi iz teh števil (v milijonih lir):

1. polletje 1933: izvoz 3.131, uvoz 3.935, pasiva —804;

1. polletje 1934: izvoz 2642, uvoz 4.067, pasiva —1425.

Italijanski izvoz se je torej v letošnjem prvem polletju zmanjšal za 16%, uvoz pa se je povečal za 3,4%. Pasivnost trgovinske bilance se je zato povečala od lanskih 804 na 1.425 milijonov lir.

*

Prometno ministrstvo izdeluje novo tarifo za izvoz svežega sadja v Nemčijo. Nova tarifa stopi v veljavo dne 1. avgusta.

15 vagonov lipovega cvetja je bilo izvoženih iz bosanske Posavine.

2000 vagonov češpelj bo letos v Brckem za izvoz. Kvaliteta letošnjih češpelj je zelo dobra.

Monopol na spirit, sol in petrolej name-rava uvesti Bolgarska.

Rumunska vlada je sklenila, da se uvede prost izvoz za vsa žita, razen za pšenico, ker najbrže letošnja pšenična žetev ne bo zadostna.

Italija bo morala letos uvoziti 600.000 ton pšenice. Vsa Evropa pa bo morala letos uvoziti poldrug milijon ton pšenice več ko lani.

Čebula bo na Češkoslovaškem zelo slabo obrodila in so zato začele cene čebuli rasti.

6000 vagonov jabolk bo imela letos Avstrija za izvoz.

Cene žitu je dekretirala Nemčija takole: za pšenico od 184—204 do 197—217 mark za tono, za rž od 144—164 do 160 do 177; za oves od 138—161 do 151—174 in za ječmen od 144—164 do 160—177 mark za tono.

Uvozno carino na krompir je znižala Nemčija od 6 na 2 marki za stot.

Španija je odpravila svobodno trgovino z žitom in moko in določila minimalne cene, ki veljajo v juniju in juliju, na 50 do 58 pezev za sto kil.

Francija je za poskušnjo uvedla petmesečno davčno prostost za vse avtomobile, ki se izvažajo v tujino. Ta davek je dosedaj znašal 1:50 franka od kile. V Franciji upajo, da se bo na ta način dvignil izvoz francoskih avtomobilov.

KLIFEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah izvešuje najsolidnejše
KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Polovičarska rešitev

Gorenjski kolodvor bo še naprej v obratu za vagonске pošiljke naslednjih tvrdk: pivovarne Union, pivovarne Göss, Marije Kregar, Art. delavnice, tvrdke Jože Prelslik, Bolaffio in sinovi, Centralne vinarne in tvrdke Lavrenčič in Co. Zakaj ne bi bil kolodvor na razpolago za vse stranke, ne razumemo. Še manj pa razumemo, kakšen prihranek bo dosegla železnica od tega delnega obratovanja na kolodvoru. Mislimo, da je pač mnogo bolje, da se obratuje normalno, če se že obratuje.

»Službeni lista

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 25. julija objavlja med drugim: Naredbo o izvozu konj v Nemčijo — Naredbo o izvozu svinjske masti v Nemčijo — Pravilnik o standardizaciji svinjske masti, namenjene za izvoz — Norme za pletenine iz lesenih letvic — Uredbo o postavitvi komisij in komisarijev za pregled in razredbo sadja v Dravski banovini — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Dobava-prodaja

Pri generalni direkciji drž. železnic v Beogradu bodo naslednje ofertne licitacije: dne 7. avgusta za dobavo papirja in tiskarskega materiala; dne 18. avgusta za dobavo raznega orodnega jekla; dne 20. avgusta za dobavo instalacijskega materiala.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 1. avgusta ponudbe o dobavi 20.000 kg portland-cementa; do 8. avgusta pa o dobavi 3800 kg železa in 16 plošč rebraste pločevine.

Dne 6. avgusta bo pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu ofertna licitacija za dobavo 8500 ključavnic; dne 14. avgusta za dobavo 10.000 kg vate, 100.000 metrov hidrofilne tkanine in 150.000 m kaliko platna.

Dne 8. avgusta bo pri Režijski komisiji v Pečovniku ofertna licitacija za dobavo 230.000 kg portland-cementa.

Gradnja šupe v okroglo vojašnice »Zrinjskega« v Čakovcu se odda z ofertno licitacijo dne 6. avgusta pri inženjerskem oddelku Komande Savske divizijske oblasti.

Dne 10. avgusta bo pri Glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu ofertna licitacija za dobavo 3000 parov usnatih copat.

Parni kotli in parni stroji se prodajo potom ofertne licitacije dne 11. avgusta pri direkciji drž. rudnika Senjski Rudnik (Moravska banovina). (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 6. avgusta ponudbe o dobavi 1000 kg stearinskih sveč.

Pri generalni direkciji drž. železnic v Beogradu bodo te ofertne licitacije: Dne 10. avg. za dobavo in montažo glavnih in linijskih zaščitnikov motornih razvodov ter za dobavo in montažo vodostanice; dne 21. avgusta pa za dobavo 135.086 kg in 587.700 raznih zakovic.

Odda se v zakup hotel in kavarna »Moskva« v Beogradu za tri leta. Prva javna licitacija bo dne 10. avgusta ob 11. v pisarni inspektorata Poštne hranilnice v Beogradu, kjer se dobe tudi vsi podrobni pogoji.

Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 9. avgusta ponudbe o dobavi 200 m³ hrastovega lesa, 575 žarnic, 30 rudarskih krampov, 10 kladiv, 5 libel in 100 žag za les.

Pri generalni direkciji drž. železnic, ekonomski oddelek v Beogradu bodo naslednje ofertne licitacije: dne 9. avgusta za dobavo raznega električnega materiala; dne 11. avgusta za dobavo žice in cevi; dne 13. avgusta za dobavo 10.000 m verig ter za dobavo transformatorskih postaj; dne 16. avgusta za dobavo 50 garnitur regenerativnih in drugih delov za električno vagonsko razsvetljavo; dne 17. avgusta za dobavo 61 kg cina v blokkih, 553 kg cina v palicah, 8565 kg cinkove pločevine in 90.430 kg peresnega jekla; dne 18. avgusta za dobavo 29 kom. alkaličnih akumulatorjev; dne 20. avgusta pa za dobavo 800 svetiljk za razsvetljavo, 1350 stearinskih sveč in 650 steklenih valjev za svetiljke.

(Oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri strojnem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani.)

Naša zunanja trgovina pasivna

v prvem letošnjem polletju za 160,9 milijonov Din

Po uradnih podatkih je znašal naš izvoz v juniju 283.346 ton v skupni vrednosti 238,7 milijonov Din. Lani smo v juniju izvozili 256.000 ton v vrednosti 252,2 milijonov Din. Naš letošnji izvoz v juniju je bil torej večji po količini za 26.718 ton, ali za 10,4%, po vrednosti pa je bil manjši za 13,5 milijonov ali za 5,4%. Čeprav smo torej letos več izvozili blaga ko lani, smo dobili za to blago vendar manj ko lani. Je to ona usodna posledica nizkih cen za vse agrarne pridelke, ki je zlasti kriva, da ne pridemo iz krize, pa čeprav naši ljudje delajo pridno in čeprav žive nad vse skromno.

Skupno smo izvozili v prvi polovici letošnjega leta 1.559.540 ton v vrednosti 1589,6 milijonov Din, dočim smo lani v tem času izvozili 1.308.952 ton v vrednosti 1.434,2 milijonov Din. Naš izvoz se je torej v letošnjem letu znatno povečal.

Uvozili pa smo v juniju 69.619 ton blaga v vrednosti 322,3 milijonov Din, dočim smo lani uvozili v juniju 73.574 ton v vrednosti 250 milijonov Din. Uvozili smo torej manj ko lani, ali plačati smo morali za to blago več, ko lani. Za svoje pridelke dobivamo torej vedno manj, za tuje izdelke pa plačujemo vedno več. To vodi neizogibno v pavperizacijo vsega naroda in zato je gospodarska osamosvojitve za nas ne samo lepa fraza, temveč življenjska potreba. Dostikrat je bilo to že konstatirano, pa žal je ostalo le pri konstataciji.

Skupno pa smo v letošnjem prvem polletju uvozili 430.326 ton v vrednosti 1.750,5

milijonov Din, dočim lani le 343.477 ton za 1.295,3 milijonov Din. V primeri z lanskim letom se je naš uvoz povečal po količini za 86.849 ton ali za 25,3%, po vrednosti pa za 455,1 milijonov Din ali za 35,1%. Nerazmerje v cenah nas bije stalno.

Vsled velikega dviga uvoza je zato naša trgovinska bilanca za prvo letošnje polletje deficitna za 160,9 milijonov Din, dočim je bila lani v istem času aktivna za 138,8 milijonov Din. V tej ugotovitvi je pač nujen nauk, da bolj pospešujemo svoj izvoz in da bolj skrbimo zanj.

Od naših glavnih izvoznih predmetov smo izvozili (vse številke v milijonih Din, številke v oklepajih za lansko prvo polletje): pšenice 6·8 (—), koruze 31·6 (27·8), stavbnega lesa 59·9 (56·6), lesnih izdelkov 6·9 (4·9), sirovega bakra 18·0 (46·9), zemlje in rud 12·7 (6·0), goveje živine 6·3 (7·5), prašičev 7·0 (11·6), perutnine 6·4 (8·2) itd.

Uvozili pa smo: bombažnega prediva 29·5 (29·2), bombažnih tkanin 15·1 (18·2), sirovega bombaža 11·1 (12·1), volne 11·9 (5·8), svilenega prediva 10·4 (8·6), raznih izdelkov iz železa in jekla 14·5 (16·5), strojev, orodja in aparatov 10·9 (22·1), elektrotehničnih predmetov 10·5 (8·3).

Celotna slika naše zunanje trgovine ni prav nič razveseljiva in je nov dokaz, da je potrebna naša gospodarska politika prav temeljite reforme, ki pa jo morejo z uspehom izvesti le praktični ljudje gospodarstva, nikakor pa ne birokrati. Žal pa se baš ta resnica noče in noče spoznati.

Razno

Kmetijski minister je podpisal uredbo o ustanovitvi kmetijskega posvetovalnega odbora. Odbor bo štel 15 članov.

Banska uprava Vrbaske banovine je prepovedala gradbenim podjetjem, da zaposlijo tuje delavce.

Priv. agrarna banka je dovolila Savinjski posojilnici in Hmeljarni v Zalcu en milijon dinarjev kredita za kratkoročna posojila hmeljarjem.

Po novem zakonu o pobijanju spolnih boleznih je bilo od 1. julija dalje pregledanih v Zagrebu 70 ženitvenih kandidatov, od katerih je mestni fizikat desetim odklonil dovoljenje za ženitev.

Nov »vstaški« proces se je začel pred Državnim sodiščem za zaščito države v Beogradu. Zagovarja se 31 obtožencev, ker da so bili člani »vstaške« organizacije »Ustaša«, čeprav so vedeli o protidržavnih ciljih teh organizacij.

Na področju trgovinsko-industrijske zbornice v Vel. Bečkereku je bilo na novo prijavljenih 173 trgovinskih, 99 gostinskih, 22 prometnih in 8 industrijskih obratov. Odjavljenih pa je bilo v tem času 207 trgovinskih, 99 gostinskih, 17 prometnih in 5 industrijskih. Iz teh podatkov se vidi, da je položaj trgovine najtežji.

Na področju novosadske zbornice se je povečalo število obrtnih obratov za 34, gostinskih za 8, industrijskih prodajal za 4, dočim se je število trgovinskih znižalo za 3, industrijskih obratov pa za enega.

Naši domači avtomobili »Triglave« so imeli na propagandni poti skozi Srbijo popoln uspeh. Prodanih je bilo 16 avtomobilov, še večje število avtomobilov pa je bilo naročenih.

Uradne ure so na vseh uradih od 24. t. m. dalje od pol 8. do pol 14.

Osem nesreč, od tet pet smrtnih, je bilo v soboto in v nedeljo v Sloveniji. 2 smrti je zahtevala Sava, eno Drava, dve pa planine.

En milijon Japoncev bo naselila japonska vlada v Mandžuriji. V ta namen že kupuje japonska vlada zemljišča v bližini mandžurskih velemest. Vsak japonski izseljenec dobi od svoje vlade 4.000 jen v kritje naselitvenih izdatkov.

Trije člani nemške ekspedicije na Himalajo in več domačinov, ki so služili kot nosači, so našli smrt v snežnem viharju.

Zakon proti tujcem je stopil v Turčiji v veljavo. V vsem sme biti v vsej Turčiji v bodoče le 5000 tujih obrtnikov. Posebno so od novega zakona prizadeti Grki in Italijani, ki jih je največ.

Organizacije srednjih stanov v Belgiji so izročile vladi spomenico, v kateri za-

htevajo, da se uvedejo obvezne korporativne organizacije.

Italijo je obiskalo v času od januarja do maja 1.132.500 turistov, za 279.000 več ko v istem času lani.

Iz strahu pred revolucijo ali zaplembo premoženja so začeli iz Nemčije tihotapiti na Nizozemsko briljante in drage kamne, ki jih prodajajo za angleške funte.

V Združenih državah Sev. Amerike traja vročina že dva meseca. Število smrtnih žrtev se je povečalo že na 688.

Gen. ravnatelj Družbe za medsebojno pomoč v Lilleu v Franciji je bil aretiran, ker je poneveril 200 milijonov frankov družbe.

Dillinger, najbolj nevarni gangster Amerike, ki je zaradi svojih predrznih razbojniških dejanj dobil ime sovražnika države, je bil po dolgotrajnem brezuspešnem zasledovanju vendarle od policistov pri izhodu iz kino gledališča zasačen in s petimi krogli ubit. Obenem je bilo ranjenih tudi več pasantov.

O velikih povodnjih se poroča tudi iz Japonske. Po nekaterih vesteh je utonilo 5000 ljudi.

Nebotičnik s 14 nadstropji bodo v Los Angelosu premaknili za dva metra. 400 delavcev bo opravilo ta posel.

Navigazione generale Italiana, katere osnovna glavica znaša 281 milijonov lir, sporoča, da znaša lanskoletna izguba skoraj eno tretjino vse glavice.

Glasnik Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine

z dne 21. t. m. objavlja med drugim: Glavno vsebino jugoslovansko-turške trgovinske pogodbe ter izjave naših in turških ministrov k tej pogodbi — Naš izvoz v zadnjih letih in najvažnejši pojavi v njegovem razvoju — Pregled tujih trgov: avstrijskega, italijanskega, nizozemskega, francoskega, jaječnega in trga s čebulo — Trgovinsko-politične vesti iz Francije in Češkoslovaške — Trgovinska politika Rumunije in razvoj potrošnje na avstrijskem trgu — Prometne vesti — Drobne vesti — Razdelitev kontingentov — Pravilnik o standardizaciji izvozne svinjske masti — Pravilnike o izvozu konj, svinjske masti in perutnine — Cenik za zavarovanje valute — Povpraševanje po našem blagu v tujini. — »Glasnik« izhaja vsakega desetega dne v mesecu in velja za vse leto 200 Din. Naroča se pri upravi »Glasnik« v Beogradu, Ratnički dom.

Določila glede razprodaj bodo na Češkoslovaškem poostrili

Zveza zbornic je izdelala zakonski načrt glede razprodaj, s katerim se bodo znatno poostrile določbe glede razprodaj. Dovoljenja za razprodajo se bodo izdajala le

ob opustu trgovine ali preselitvi trgovine najmanj 10 km daleč. Nadalje bi bile dovoljene le celotne razprodaje, nikakor pa ne delne. Komur bi bila dovoljena razprodaja, ta ne bi smel v istem kraju odpreti trgovine prej ko v dveh letih. Ko se začne razprodaja, ne bi bil dovoljen nakup novega blaga niti ne prevzem blaga, ki spada v razprodajo. Tri mesece pred začetkom razprodaje se ne bi smelo naročiti nobeno novo blago. Razprodaje bi se smele dovoliti za največ tri mesece, inventurne razprodaje samo enkrat na leto in največ za dva tedna, razprodaja ostankov le v okviru inventurne razprodaje, beli tedni le enkrat na leto v januarju za deset dni, sezonske razprodaje pa šele po 30. juniju.

Že v 24 urah barva, plostra in kemično snazi obleke. klobuke itd. Skrobli in svetloilka srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šeleburgova ul. 8.

Telefon št. 22-72.

Tržna poročila

Ljubljanski trg

Trg v sredo je bil zopet zelo dobro založen. Na sadnem trgu so se pocenile hruške ter so »salburgerice« prodajali že po 3·50 Din. Malin je bilo na trgu nekoliko manj in se je zato cena dvignila na 4 Din za kg. Brusnic je še vedno na trgu malo in se prodajo po 8 Din liter. Grozdje prodajajo branjevci po 7 Din kg. Precej je bilo na trgu jurčkov, ki so se prodajali po 3 Din merica. — Na zelenjadnem trgu so cene nekoliko nazadovale. Tako se dobe uvoženi paradizniki že po 3 Din kg, ker je konkurenca domačih velika. Strožji fižol se prodaja po 2 do 2·50 Din. Zelo mnogo je na trgu kumar, ki so precej poceni. Velike kumare so 50 par, kumaric za vlaganje pa se dobi za pet dinarjev že 100. Na perutninskem trgu ni nobenih izprememb. Le jajc je bilo na trgu nekoliko manj in se je prodajalo po 18 jajc za 10 dinarjev.

Na živinski sejem v Maribor

z dne 24. t. m. je bilo prignanih: 22 konj, 12 bikov, 150 volov, 405 krav in 21 telet. Od skupno 610 glav živine je bilo prodanih 450, od tega 24 v Italijo. — Cene so bile te: pitani voli od 3—3·75, polpitani od 2—2·50, plemenski od 3—3·25, biki za klanje od 3—3·50, klavne krave od 2·50 do 3·50, plemenske od 2—2·25, klobasariče od 1·50—2—, molzne od 2·50—3, breje od 2·50—3, mlada živina od 2·90—3·75, teleta od 4—4·50 za kg žive teže. — Meso: volovsko I. vrste od 8—10, II. od 6—8, meso bikov, krav in telic od 4—7, telečje I. vrste od 8—10, II. od 6—8, svinjina od 10 do 14 Din za kg.

Mariborski svinjski trg

Na svinjski sejem dne 20. julija je bilo pripeljanih 145 svinj, cene so bile te: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad po Din 95— do 110, 7—9 tednov 120 do 150, 3—4 mesece stari 250 do 300, 5—7 mesecev 320 do 380, 8—10 mesecev 400 do 450, 1 leto stari 550 do 600, 1 kg žive teže 5—6, 1 kg mrtve teže 8·50—10. Prodanih je bilo 106 svinj.

Program ljubljanske radio postaje

Petek, dne 27. julija: 12.15: Reproduciran glasba — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, reproducirana glasba — 19.00: Izleti za nedeljo (g. Ante Gaber) »Po loškem gospodstvu« — 19.30: Reproduciran glasba — 20.00: Prenos iz Zagreba — 22.00: Čas, poročila, reproducirana glasba.

Sobota, dne 28. julija: 12.15: Reproduciran glasba — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, reproducirana glasba — 19.00: Koroška ura: Narodopisje koroških Slovencev v primeri z ostalimi Slovenci (g. Vinko Möderndorfer) — 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.00: Vesela ura: g. Mirko Jelačin in g. Vondraček — 20.45: Panevropsko predavanje — Ob 20-letnici izbruha svetovne vojne (dr. Janko Tavzes) — 21.05: Prenos iz Domžal — koncert Domžalske godbe — 22.00: Čas, poročila, reproducirana glasba.